

Blaskó Péter és Matus György a miskolci előadásban

Ha a Vigszínházban az elveszett tétet kértem számon, a Miskolci Nemzeti Színházban a megtalálásáról számolhatok be. Enquist Strindberg-drámája,

A TRIBÁDOK ÉJSZAKÁJA

került színre *Csiszár Imre* rendezésében. A svéd író elmélyedt híres-hírhedt honfitársa életrajzában, földerítette ennek a riasztóan nehéz sorsnak riasztóan nehéz momentumait, és a dráma adott volt. Fogalmazhatnék úgy is, hogy Strindberg megélté drámáit, megélté hisztériáit (szép számmal akadtak), megélté gyászos küzdelmeit az ellentétes nemmel. „Számom kérte a nőktől, hogy miért nem olyan tökéletes emberek, mint amilyenek a férfiak nem tudnak lenni” — mondja szellemsen, ám kissé a frappírozás árjával úszva Szerb Antal

róla. Mert azért mindnyájan tudjuk, mennyire nehéz megállni, hogy ne gyűlöljük azt, akit szeretünk. Strindberg pedig imádta a nőket, akik közel kerültek hozzája: minde nek előtt feleségét.

Enquist darabja erről szól.

Enquist darabja erről is szól.

Azzal az azonosulással, amellyel azonban a Strindberg-problémát körbejárja, szól arról is, hogy ebben a küzdelemben mennyi általános igazság rejtezik, s mennyi nyavalya a művész számára is. Hic tua res agitur — értette Csiszár Imre rendező az üzenetet, és ezt az azonosulást mentette át rendezésébe.

Ez a rendezés egyáltalán nem hivalkodó, mintha egyenesen azt a látszatot keltené, hogy elegendő elmondani a színészeknek, miről van szó, azok máris — önmagukból — kihozzák az egész Strindberg-problematikát. De Strindberg mégiscsak eszelős volt — vethetnék ellen. Hát, persze, csak hogy ki van biztosítva önnön indulataival szemben?

Erről szól Csiszár rendezése.

Erről is szól Csiszár rendezése.

Az egész előadás pedig

arról szól még, hogy mind ezen tökéletlenségek adják együtt azt az életet, amelyet mégis meg kell élnünk, s amelyet meg is élünk.

Lehet, hogy Strindberg enélkül a hisztériázó, önkívületés gyűlölködés nélkül nem lenne Strindberg, valami unalmas nyárspolgár-írócska lenne, aki a családi fészek szépségeit esetelgetné érzélgős regényekben. Lehet. De a művészetéhez, hadd kockáztassam meg az állítást (Enquist és Csiszár is támogat), szüksége volt a pokoljárásra. A darab szerint Strindberg számára nem az az elviselhetetlen, hogy a felesége mást szeret, hanem, hogy egy nőt szeret, miáltal benne az egész férfinetem alázza meg. Ezért esik annyi szó a darabban olyasmikről, amik általános izlés szerint színpadon ellenjavaltak, s amit erénycsászárak is üldözni szoktak. De hát nem lehet elhallgatni éppen azt, amiről a történet szól.

Ez a rendezés azonban jóval bölcsőbb annál, sem hogy igazságokat osztogatna. Még aranyira se vállalkozik ilyesmire, hogy legalább némi hierarchiát építsen föl a lehetséges emberi kapcsolatokból, és

azok mellett hitet tegyen. Egyszerűen közvetíteni kívánja azt a nyugtalanságot, amely a darab témája, és ezt meg is tudja valósítani.

Nem utolsósorban azért, mert a négy szereplő remekül érzi színpadi lehetőségeit. A főszerep, persze, mégiscsak Strindbergé a darabban, s *Blaskó Péter* olyan kiválóan tud azonosulni hőisével, hogy szinte már a fizikai hasonlóság is megvalósul.

Mindnyájunkban van Strindberg, mondja Blaskó.

Mindnyájunkban van Strindberg is, mondja Blaskó.

Egészen fantasztikus váltásai vannak, s a hisztériát, ezt a nagyon is férfias viselkedést úgy idéz meg, hogy a nézőnek eláll a lélegzete. Bejött a színpadra egy elegánsan öltözött, finomnak tetsző úr, és az előadás végén romjaiban látunk egy elfáradt vadállatot. Nincs egyetlen lehetőség sem, ami elkerülne Blaskó figyelmét, s talán már nem hat meglepően, ha kimondom: nagy színész.

Hozzáteszem, hogy ezt a minősítést egy olyan kérdésben is kiérdemelte, amelyben igazán remek alakítások vannak. *Timár Éva* a feleség szerepében

Strindberg lázad (Blaskó Péter, Timár Éva, Szerencsi Éva) Fotó: Kádár Kata

igazi strindbergi vámpír, ha Strindberg szemüvegén nézzük, értelmes asszony, ha másfelől közelítjük. Úgyesen mozog ebben a kettős fénytörésben. Vagy hadd említsem *Matus Györgyöt*, aki megint bizonyította, hogy számolni kell vele: pompás karakter. **Szerencsi Évát sem láttam még ilyen jónak, tudatosnak. Ő is strindbergi, a gyűlölt emancipáció eredménye; szemünkben pedig sorsa áldozata.**

Miskolcon tehát fölismerték a darab kínálta óriási játéklehetőségeket (egyébként a jó fordítás. *Osztoivits Cecília* munkája is hozzájárul a sikerhez), rendező, színész egyaránt beletalált a rejtelmekbe, amelyek ennek eredményeképpen mindnyájunk rejtelmeként tárultak föl.

Fábián László